»ArchaeoTin - Archäologie im Welterbe. Zinnbergbaulandschaften«

beim 3. Tag der Montanarchäologie am 6. Juni 2025
in der Zinngrube Ehrenfriedersdorf, Am Sauberg 1 in 09427 Ehrenfriedersdorf

Seit Juli 2023 erforschen mehr als 20 WissenschaftlerInnen von sieben Projektpartnern aus Sachsen, Bayern und Tschechien gemeinsam und grenzübergreifend den prähistorischen sowie den mittelalterlichen Zinnbergbau in der UNESCO-Welterbe Montanregion Erzgebirge/Krušnohoří.
In ausgewählten Zinnbergbauregionen erfolgt dies multidisziplinär mithilfe naturwissenschaftlicher und montanarchäologischer Methoden, um primär dem wenig erforschten Seifenbergbau auf Zinn auf die Spur zu kommen. Erste archäologische Nachweise deuten bereits die Rolle des erzgebirgischen Zinns als Lieferant für die europäische Bronzeproduktion und der damit verbundenen kulturellen Entwicklung über einen Zeitraum von 4000 Jahren an. Geforscht wird ebenso zu den Abbau- und Produktionsprozessen, den Lebensbedingungen, zu Handel, Macht und Kontrolle sowie zum Einfluss des Zinnbergbaus auf Umwelt und Klima und auf die Entwicklung von Landschaft und Wald.
Die Ergebnisse werden ab dem 14. November 2025 in der multimedialen Wanderausstellung „Zinn & Sein. Eine archäologische Spurensuche im Erzgebirge“ im Museum Zinngrube Ehrenfriedersdorf präsentiert.

ArchaeoTin – Archeologie ve světovém dědictví. Krajiny dobývaní cínu
u příležitosti 3. dne hornické archeologie 6. června 2025

Od července 2023 více než 20 vědců ze sedmi projektových partnerů ze Saska, Bavorska a České republiky společně zkoumá pravěkou a středověkou těžbu cínu v hornické oblasti Krušných hor (Erzgebirge), která je na seznamu světového dědictví UNESCO. Ve vybraných oblastech těžby cínu se tak děje multidisciplinárním způsobem s využitím přírodovědných metod a montánní archeologie, a to především za účelem bádaní o málo prozkoumaných rýžovištích cínu. První archeologické doklady již naznačují roli cínu z Krušných hor jako dodavatele pro výrobu bronzu v Evropě a s tím spojený kulturní vývoj po dobu 4000 let. Probíhá také výzkum těžebních a výrobních procesů, životních podmínek, obchodu, moci a kontroly, jakož i vlivu těžby cínu na životní prostředí a klima a na vývoj krajiny a lesa. Výsledky budou prezentovány od 14. listopadu 2025 na multimediální putovní výstavě „Cín & bytí. Archeologické hledání stop v Krušných horách“ v Muzeu cínového dolu v Ehrenfriedersdorf.

Das Projekt ArchaeoTin. Archäologie im Welterbe – Zinnbergbaulandschaften wird mit 3,5 Millionen Euro durch das Programm Interreg Sachsen – Tschechien 2021–2027 aus dem Europäischen Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) gefördert.
Projekt ArchaeoTin. Archeologie ve světovém dědictví – krajiny dobývaní cínu je financován částkou 3,5 milionu eur z programu Interreg Sasko – Česká republika 2021–2027 z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF).

Das Simultandolmetschen ins Deutsche und Tschechische wird gewährleistet

Um Anmeldung wird gebeten bis einschließlich 15.05.2025 unter folgendem Link:
https://buergerbeteiligung.sachsen.de/portal/lfa/beteiligung/themen/1049639

ArchaeoTin
Archäologie im Welterbe Zinnbergbaulandschaften | Archeologie ve světovém dědictví - krajiny dobývání cínu

Interreg
Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

Kofinanziert von der Europäischen Union
Spolufinancováno Evropskou unií

Tagungsprogramm

09:00 Uhr — Eröffnung des Tagungsbüros

10:00 – 10:30 Uhr **Eröffnung/Grußworte**
zahájení/pozdravy

10:30 - 11:30 Uhr

C. Hemker (Landesamt für Archäologie Sachsen, LfA): Montanarchäologie im Erzgebirge und das ArchaeoTin-Projekt: Aufgaben, Ziele, Ergebnisse
Montánní archeologie v Krušných horách a projekt ArchaeoTin: úkoly, cíle, výsledky

B. Meißner/L. Kursová (Zinngrube Ehrenfriedersdorf, Museum / Regionální muzeum v Teplicích): (Yes) Tin Can! Die Wanderausstellung Zinn & Sein – Multimediale Wissensvermittlung von Forschungsergebnissen im ArchaeoTin Projekt
(Yes) Tin Can! Putovní výstava Zinn & Sein - multimediální zprostředkovaní výsledků výzkumu v rámci projektu ArchaeoTin

M. Schubert (Landesamt für Archäologie Sachsen, LfA): Bronzezeitliche und mittelalterliche Befunde in den Zinnseifen des sächsischen Erzgebirges
Nálezy z doby bronzové a ze středověku z rýžovišť cínu v saském Krušnohoří

11:30 – 12:00 Uhr **Kaffeepause**
přestávka na kávu

12:00 - 13:00 Uhr

K. Derner (Ústav archeologické památkové péce severozápadních Cech, ÚAPP Most): Mittelalterlicher Bergbau im böhmischen Erzgebirge - 13 Jahre grenzübergreifende montanarchäologische Forschung
Středověké hornictví v českém Krušnohoří - 13 let přeshraničního montánně archeologického výzkumu

K. Massy/J. Blažek (Ludwig-Maximilians-Universität München, LMU / Ústav archeologické památkové péce severozápadních Cech, ÚAPP Most): Die Bedeutung von Zinn aus dem Erzgebirge für die Bronzezeit Europas
Význam cínu z Krušných hor pro dobu bronzovou v Evropě

K. Šabatová (Masarykova univerzita, MUNI Brno): Studien zur Bronzezeit in Tschechien: Siedlungsgebiete, Umwelt und Ressourcen im Kontext der Rohstoffnutzung
Studie o době bronzové v Česku: Sídlištní oblasti, životní prostředí a zdroje v kontextu využívání surovin

13:00 – 14:00 Uhr **Mittagspause**
přestávka na oběd

14:00 - 16:30

P. March/V. Zábranský (Landesamt für Archäologie Sachsen, LfA / Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ustí nad Labem): Historische Studien zum Zinnbergbau im Mittelalter: Macht, Kontrolle und Handel
Historické studie o těžbě cínu ve středověku: moc, kontrola a obchod

P. Hrubý/K. Malý (Masarykova univerzita, MUNI Brno): Geochemie und Archäometrie im Dienste der Forschung des (prä)historischen Zinnbergbaus: Methoden und Ergebnisse
Geochemie a archeometrie ve službách výzkumu (pre)historické těžby cínu: metody a výsledky

G. Neubauer (Technische Universität Dresden): Erste Ergebnisse systematischer Untersuchungen historischer Meilerplätze im Greifenbachtal
První výsledky systematického výzkumu historických milířů v údolí Greifenbach

M. Peters/T. Kappelmeyer (Ludwig-Maximilians-Universität München, LMU): Vegetationsgeschichte aus dem Moor bei Schellerhau
Historie vegetace na rašeliništi u Schellerhau

Präsentationen

Sneak-Preview: Wanderausstellung Zinn & Sein. Eine archäologische Spurensuche im Erzgebirge

3D-Animationen: Bronzezeitlicher Zinnseifenbergbau; mittelalterlicher Unter Tage-Bergbau

Augmented Reality: Virtueller Gang durch ein Bergwerk

Methodenfilm: Dem mittelalterlichen Bergbau auf der Spur

Info-Stände: UNESCO-Welterbe Montanregion Erzgebirge/Krušnohoří, Tourismusverband Erzgebirge

Büchertisch: u.a. zu Montanarchäologie und -geschichte

Posterpräsentation: u.a. Interreg Projekt „Fragiles Erbe“ / „Kruche dziedzictwo“ - Denkmäler und die Folgen des Klimawandels / Zabytki archeologiczne a skutki zmian klimatu